

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси**

Затверджено

на засіданні кафедри української преси
(протокол №1 від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри –
доц. Ігор Паславський

Силабус з навчальної дисципліни

**«Системний аналіз у журналістиці»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика**

Львів – 2022

Назва дисципліни	Системний аналіз у журналістиці
Адреса викладання дисципліни	вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика; спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Романчук Олег Костянтинівич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української преси
Контактна інформація викладачів	oleh.romanchuk@lnu.edu.ua ; https://journ.lnu.edu.ua/employee/romanchuk-o-k ; https://orcid.org/0000-0002-7431-2993 Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 402
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі й онлайн консультації через Skype, Вайбер, Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача, Viber або телефонувати.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/systemnyj-analiz-u-zhurnalystyци.pdf
Інформація про курс	Дисципліна “Системний аналіз у журналістиці” є вибірковою дисципліною за спеціальністю 061 – Журналістика для освітньої програми «Журналістика», яка викладається у 7 семестрі в обсязі 3.5 кредитів
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна за вибором “Системний аналіз” розроблена таким чином, щоб допомогти студентам зрозуміти самоорганізовувальні процеси в суспільстві, допомогти усвідомити феномен самоорганізування як універсальний механізм розвитку світу, зміцнити науковий фундамент для майбутньої професійної діяльності. Цей курс передбачає поглиблене знайомство з базовими поняттями фізики живого й неживого, яку вивчають сучасні науки – теорія хаосу, теорія катастроф, сучасна математика, синергетика.
Мета та цілі курсу	Мета курсу – набуття знань, які стосуються опанування принципами системного підходу як сукупності методологічних засобів, які використовуються для підвищення ступеня обґрунтованості рішень у складних проблемах політичного, військового, наукового, соціального і економічного характеру; з’ясування, а відтак вивчення часто малопомітних і навіть невидимих комплексних зв’язків між проблемами моралі, екології, економіки, науки, культури й політики. Цілі курсу – надати студентам знання, необхідні для розуміння істинних витоків кризових ситуацій в сучасному суспільстві; застосовуючи метод системного аналізу усвідомлювати як загальні самоорганізовувальні принципи екстраполюються на механізми розвитку людства, держави, політики, економіки, культури тощо.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці (Навчальний посібник. МОН України, ЛНУ імені І. Франка. – Львів: Універсум,

	<p>2008.</p> <p>2. Романчук О. К. Соціальна інформатиука (Навчальний посібник. МОН України, ЛНУ імені І. Франка. – Львів: Універсум, 2016.</p> <p>3. Дивак М. П. Системний аналіз : метод. посіб. / М. П. Дивак. – Тернопіль : Тернопіл. акад. народ. господарств. Ін-т комп'ютер. Інформ. технологій, 2004.</p> <p>4. Кость С. Методологія дослідження соціальних комунікацій. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 228 с.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <p>1. Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури / А. В. Свідзинський. – Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009.</p> <p>2. Глибовець М. М. Штучний інтелект: підруч. для студ. вищих навч. закладів / М. М. Глибовець, О. В. Олецкий. – К. : – Вид. дім «КМ Академія», 2002. – 366 с.</p> <p>3. «Універсум» (журнал політології, футурології, економіки, науки та культури). Публікації 1993—2023 рр. - https://universum.lviv.ua/</p> <p>4. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір / Л. Масенко. – К. : Вид. Дім «КМ Академія», 2004.</p> <p>5. Аксиоми для нащадків: Українські імена у світовій науці. Зб. нарисів / Упоряд. і передм. О. К. Романчука. – Львів: Меморіал, 1992.</p> <p>6. Мороз Осип, Саєнко Юрій. Час інтелекту: сукупний український розум. — Львів: видавничий дім «Панорама», 2002.</p> <p>7. Масенко Л. Мова і політика. – К.: Соняшник. – 1999.</p>
Тривалість курсу	7-й семестр. Рік підготовки бакалаврів – четвертий
Обсяг курсу	Денна форма навчання: 64 год. аудиторних занять. З них - 32 год. лекцій, 32 год. практичних занять, 41 год. – самостійної роботи. Заочна форма навчання: 20 год. аудиторних занять. З них - 16 год. лекцій, 4 год. практичних занять, 85 год. – самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст поняття системи і системного аналізу; - роль і місце системного аналізу в методиці підготовки журналістських текстів; - особливості системного підходу в дослідженні суспільних процесів; - принципи моделювання соціальних явищ і процесів. <p>Після завершення цього курсу студент буде вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - системно аналізувати суспільні явища і процеси, діяльність державних і суспільних діячів, - виявляти системні зв'язки між подіями давніми і сучасними - екстраполювати загальні самоорганізовувальні принципи на механізми розвитку людства, української держави, політики, економіки, культури тощо.
Ключові слова	Системний аналіз, методи дослідження, методологія, журналістика цифрової доби, інформаційно-комунікаційні технології
Формат курсу	Очний /заочний

Теми	Див. СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру за результатами написання письмових робіт і отриманих балів на практичних заняттях
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із журналістичнознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, презентація, дискусія, групова робота, метод проєктів, інтерактивні методи навчання: рольова гра, ситуативна гра (симуляція), метод мозкової атаки, кейс-метод.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою (100 балів упродовж семестру).</p> <p>Критерії оцінювання: на 1-15 практичних заняттях студенти можуть отримати по 3 бали, за 16-е практичне заняття – 5 балів. Разом – 50 балів.</p> <p>Студенти упродовж семестру повинні виконати 5 письмових завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Письмовий огляд літератури до курсу «Системний аналіз у журналістиці» – 10 балів 2. Огляд на тему «Ключова роль мови у формуванні політичної нації і держави» (за матеріалами періодичних друкованих та інтернет-видань) - 10 балів 3. Есей на тему «Інформація як головний стратегічний товар ХХІ століття» – 10 балів 4. Есей на тему «Демократичне суспільство як відкрита інформаційна система» - 10 балів 5. Есей на тему «Ера інтелекту чи деградації? Штучний інтелект: філософія чи реальність» - 10 балів. <p>Разом – 50 балів. Підсумкова оцінка – 100 балів.</p> <p>Відпрацювання і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (презентація)</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання.</p> <p>Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому разі вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Літературу, яку студенти не зможуть знайти</p>

	<p>самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру (самостійна робота та бали за відповіді на практичних заняттях).</p> <p>При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези ЛЕКЦІЯ	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Українське суспільство як складна нелінійна динамічна самоорганізовувальної система					
1 тиждень, 2 тиждень	<p>Тема 1. Суспільство як самоорганізовувальна система</p> <p>1. Поняття системи. Умови існування системи. Сумісність та несумісність систем. Мова як сумісна система.</p> <p>2. Основні принципи самоорганізування, зворотного зв'язку.</p> <p>3. Відкриті та закриті системи.</p> <p>4. Адаптація, ентропія, внутрішня енергія та реактивність системи.</p> <p>5. Сприйняття інформації — зміна системи під різноманітними впливами. Консерватизм суспільства.</p> <p>6. Україна як соціально-політична система, що опинилась в стані внутрішньої та зовнішньої несумісності. Україна і процеси самоорганізування.</p>	2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).	Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.	<i>Завдання №1.</i> Підготувати презентацію видань, які стосуються теми №1 (4 год.)	6 днів
3-4	Тема 2. Розвиток	2 Лекції /	Дивак М. П. Системний аналіз : метод. посіб. /	<i>Завдання №2.</i> Зробіть	6 днів

тижні	<p>суспільства як складної самоорганізовувальної системи</p> <p>1. Поняття інформації та каналу передачі повідомлення.</p> <p>2. Дезорганізаційні процеси в системах. Поняття сумісності й несумісності</p> <p>3. Реальність і людина, її можливість в зміні навколишнього світу</p> <p>4. Мораль як система зведення правил поведінки й співіснування, вироблених людством. Мораль і наука. СССР як приклад аморальної системи. Сучасна Україна – відлам тоталітарної системи.</p> <p>5. Дотримання принципів моралі й гідності – запорука виживання суспільства.</p> <p>6. Моральна сила суспільства як необхідний елемент становлення державності. Вплив ЗМІ на політичний вибір громадян.</p>	2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).	<p>М. П. Дивак. – Тернопіль : Тернопіл. акад. народ. господарств. Ін-т комп'ютер. Інформ. технологій, 2004. – С. 6.</p> <p>Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.</p>	візуалізацію на тему «Основні принципи самоорганізування та зворотного зв'язку» (4 год.)	
5тиждень, 6 тиждень	<p>Тема 3. Інформаційне суспільство</p> <p>1. Проблеми становлення інформаційного суспільства.</p> <p>2. Інформація як головний стратегічний товар XXI століття. Зв'язок між інформацією та адаптацією.</p> <p>3. Деінтелектуалізація суспільства – головна небезпека для України.</p> <p>4. Філософія комп'ютерної цивілізації. Футурологія в житті людини..</p>	2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).	<p>Дивак М. П. Системний аналіз : метод. посіб. / М. П. Дивак. – Тернопіль : Тернопіл. акад. народ. господарств. Ін-т комп'ютер. Інформ. технологій, 2004. – С. 6.</p> <p>Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.</p>	Завдання №3. Зробіть візуалізацію на тему «Цифрова революція – основа формування майбутнього» (4 год.)	6 днів
7-8 тижні	<p>Тема 4. Роль індивідуальності в інформаційному суспільстві. Мислення в умовах інформаційного суспільства.</p>	2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).	<p>Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.</p> <p>Почепцев Г. Г. Контроль над розумом. – Видавничий дім "Кисво-Могиланська академія".</p>	Завдання №4. Написати огляд на тему «Ключова роль мови у формуванні політичної нації і держави» (за матеріалами періодичних	6 днів

	<p>1. Проблема ідентичності. Мова як важливий чинник самоідентифікувції нації.</p> <p>2. Роль ЗМІ у пошуках власної ідентичності. Формування політичних націй.</p> <p>3. Поняття ідентифікації в психоаналізі. Психолінгвістичні, політико-культурні та соціальні аспекти української ідентичності.</p> <p>4. Семіотика і державотворення. Роль інформації в системі націотворення</p> <p>5. Штучний інтелект. Соціальна безпека його створення.</p>		<p>– 2012. – 350 с.</p> <p>Глибовець М. М. Штучний інтелект: підруч. для студ. вищих на- вч. закладів / М. М. Глибовець, О. В. Олецкий. – К. : – Вид. дім «КМ Академія», 2002. – 366 с.</p>	<p>друкованих та інтернет-видань) (4 год.)</p>	
--	--	--	---	--	--

**Змістовий модуль 2. Мова і культура
як феномен самоорганізування суспільства.**

9-10 тижні	<p>Тема 5. Мова, як сумісна інформаційна система</p> <p>1. Соціальне суспільство — відкрита інформаційна система.</p> <p>2. Мова і культура як індикатори соціально-політичних процесів у державі.</p> <p>3. Мова як складна інформаційна система.</p> <p>4. Семіотичні методи впливу на свідомість людини. Українська мова як політичний та інформаційний інструмент порозуміння.</p>	<p>2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).</p>	<p>Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір / Л. Ма- сенко. – К. : Вид. Дім «КМ Академія», 2004.</p> <p>Романчук Олег К. Перезаснування України. – Львів: Універсум, 2013. – 583 с.</p>	<p><i>Завдання №5.</i> Написати есей на тему «Ера інтелекту чи деградації. Штучний інтелект: філософія чи реальність» (4 год.)</p>	6 днів
11-12 тижні	<p>Тема 6. Застосування системного підходу до аналізу актуальних проблем сучасного українського суспільства</p> <p>1. Система у стані невизначеності. Людина в стані невизначеності.</p>	<p>2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).</p>	<p>Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.</p> <p>Романчук Олег К. Перезаснування України. – Львів: Універсум, 2013. – 583 с.</p>	<p><i>Завдання №6.</i> Написати есей на тему «Демократичне суспільство як відкрита інформаційна система» (13 год.)</p>	6 днів

	<p>Політична та економічна невизначеність суспільства.</p> <p>2. Методи руйнування стану невизначеності. Роль журналістики в пробудженні національної свідомості українців.</p> <p>3. Потреба застосування системного методу для аналізу явищ та процесів, що стають соціальними проблемами.</p> <p>4. Потреба популяризації досягнень науки методами ЗМІ.</p>				
13-14 тижні	<p>Тема 7. Системний підхід у дослідженнях ЗМІ</p> <p>1. Текст як спільність/система думок і слів, зчеплених множиною зв'язків, частина з яких прихована, невидима.</p> <p>2. Сучасні вимоги до аналітичної журналістики. Відповідальність журналіста за творення аналітичного тексту.</p> <p>3. Консерватизм мислення людей і суспільства.</p> <p>4. Діалог – найефективніший метод захисту від маніпуляції свідомістю..</p>	<p>2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).</p>	<p>Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.</p>	<p><i>Завдання №7. Зробіть візуалізацію на тему «Основні принципи самоорганізування та зворотного зв'язку» (4 год.)</i></p>	6 днів
15-16 тижні	<p>Тема 8. Спростування постулатів тоталітарної ідеології на прикладах системного аналізу історичних фактів.</p> <p>1. Системний аналіз державотворчих процесів у постгеноцидному/постколоніальному/посттоталітарному суспільстві.</p> <p>2. Історія:</p>	<p>2 Лекції / 2 Практичні заняття (4 год. / 4 год.).</p>	<p>Романчук О. К. Соціальна інформатика: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2016. – 224 с.</p> <p>Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури / А. В. Свідзинський. – Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009.</p> <p>Романчук Олег К. «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи» : Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. – Львів: Універсум, 2020. – 608 с., 7 іл.</p>	<p><i>Завдання №8. Зробіть візуалізацію на тему «Культура як соціальна комунікаційна система» (4 год.)</i></p>	6 днів

	<p>переосмислення, а не переписування.</p> <p>3. Системний аналіз як ефективний метод боротьби з історичними та політичними міфами.</p> <p>4. Маніпулювання свідомістю, приховування правди – основи тоталітаризму. Явище інформаційної монополії. Вияви антиукраїнської агресії в сучасному інформаційному просторі.</p>				
--	---	--	--	--	--

Доцент кафедри української преси

Романчук О.К